

Z Božjo pomočjo.

I.

avno je vže tega, odkar je v Ažmanovej koči stanovala mlada Petrovka s svojim šestletnim sinom Andrejčkom. Koča je bila za streljaj oddaljena od Ažmanovega poslopja, — skoraj vže med njivami. Majhen vrt se je razprostiral okolo nje; Petrovka ga je imela za svojo rabo. Poslopje sámo je bilo sicer nizko in zastarélo, a vender čedno in snažno. Majhen hlev je bil prizidan; v njem je po noči prebivala mólzna koza, po dnevi se je pa pasla v rebri z

drugo vaško drobnico vred. Druge živali pri hiši ni bilo, le Ažmanova mačka je včasih prišla pogledat in se malo poigrat z Andrejčkom, ki je bil prav prijazen in ljubezniv deček.

Tudi v notranjih prostorih ubožne koče je bilo videti, da gospodari tú redna, previdna roka. Malo je bilo blagá, a to malo je bilo v najlepšem redu, vsaka stvarca na svojem mestu. Andrejček je bil sevéda le še Andrejček; včasih je nevedé, iz nepaznosti kaj preobrnil ali razmetal. A materinemu očesu to ni otišlo in brž je moral pospraviti. Če ni takój na prvi migljeji slúšal, bil je brez odloga kaznovan. Nù pa v njegovo čast mu moramo priznati, da se je to le redko kdaj pripetilo. Andrejček je ljubil svojo mater, ljubil bolj kakor vse drugo na svetu; zato jo je pa tudi rad slúšal; z jedno besedo: bil je priden deček.

Ažmanu za kočó Petrovka ni plačevala v denarjih; pomagala mu je za to pri delu. Kadar so jo rabili, pa je morala priti v dníno; tedáj je dobila hrano pri gospodarji ona in njen sin Andrejček. Po leti in jeseni je bilo to malo ne vsak dan in zato je večkrat po ves teden stala po dnevi kočá zaprta, ker Andrejček sam ni hotel ostati domá; šel je raje z materjo na polje, ali se je pa igral pri Ažmanovih otrocih.

Bilo je lepega jesenskega dne. Petrovka je bila, kakor po navadi, v dníni pri Ažmanu. Na njivi blizu svoje koče je plela. Plevíce na drugih njivah so se kratkočasile, šalile in smijale; tudi kako pesenco so si zapele vmes. Petrovka ni ljubila take družbe; najraje je bila sama. Preveč žalostnega je vže okusila na svetu, da bi se jej bilo ljubilo šaliti in peti. Poznalo se jej je na suhem obrazu, da ima mnogo skrbí. Imela jih je v resnici. Skrbela jo je prihodnost njena in še bolj njenega sinka Andrejčka. Dve leti je vže vdova — sama brez pomoči — prepuščena sebi in svojej slabej moči. Peter, njen ljubljeni rajni mož, moral je v najlepših letih dati svoje življenje v vojski na Laškem. Oj kako prijetno in zadovoljno je živela poprej ta mala družinica! Ničesar jim ni manjkalo. Oba sta delala pridno in trudoljubivo ter bi si bila kmalu toliko privarčevala, da bi si bila

kupila kočo in še kaj polja od Ažmana. Ta je bil námreč starejši brat Petrov in dokler je še Peter živel, razumeli so se z njim prav dobro. Bratu ni mogel ničesar odreči, in vsega, kar se je potrebovalo v malej koči, dobili so od Ažmana. Prav za nizko ceno bi se bil dobil dom; vse je bilo vže dogovorjeno. Tù pa pride kot strela iz jasnega neba povelje, da mora Peter na vojsko. Grenka je bila ločitev, a vender še združena z nado, da ni za vedno. Žalibog! zgodilo se je drugače. Kmalu, ko so se bôji začeli, dobila je nesrečna žena — katera je odslej na imé Petrovka čula, — pismo, in v njem je bilo pisano, da je Peter Ažman, njen mož, umrl na bojišči.

In zdaj so se pričeli žalostni dnevi. Uboga mati ni vedela, kaj bi počela. Pogled in misel na Andrejčka jo je nekoliko utešila.

„Ta mi še ostaje; tega mi nihče ne vzame. O moj Bog, daj mi potrebnih moči, da ga vzredim v poštenega kristjana, v dobrega človeka! Pojdi sèm, dete moje, sèm na moje srce; zdaj si mi ti vse na svetu. O Bog! usmili se naju.“

Takó je govorila mati ubogemu dečku s solzami v očeh; tudi ta je jokal, da-si ni vedel zakaj, in oklepal se z ročicami materi okolo vratú, ter jo milo pogledoval in prosil:

„Mati! nikar takó ne jokajte, saj bodem priden.“

Ljubezen do otroka je krepila mater. V koči je ostala tudi po smrti moževej, da-si se je njeno razmerje k Ažmanu zeló izpremenilo. Ta je ni mogel prav rad trpeti. Svetoval jej je celó, naj Andrejčka njemu izroči, a sama naj gre služiti. Zna se, on bi bil le sina rad imel, ker je vedel, da bi mu kmalu za dobrega delavca odvrnil. Petrovka tega svetá ni poslušala; bolelo jo je prav do srca, ko je videla, da njeni najbližji tako delajo ž njo. Pa kaj naj bi bila storila? Pomoči ni bilo druge, nego udati se in — trpeti.

Precej je tedaj imela premišljevatí uboga žena. V mislih so se jej drvili vsi dnevi njenega življenja pred očmi, odkar je postala udova. Vse si je predstavljala pred oči in zdihovala pri srci, naj se je Bog usmili. Pridno je grebla trdo prst pri svojem delu in sèm pa tjà jej je kanila marsikaka britka solza na razsušena tla. Kar začuje jók in ihtenje od strani. Po stezi teče majhen, slabo oblečen deček, držeč se za glavo; glasno se joče in na vso moč hití proti plevici, klicoč: „Mama, oj mama, oj mama!“

„I kaj pa ti je vender, da tako kričiš? Ne deri se tako, kakor bi hotel vse ljudi po konci spraviti. Molči in povej, kaj je!“

V tem se Andrejček — ta je námreč bil — približa materi in se jej vrže v naročje. Vsa prestrašena vidi, da mu zadaj iz glave teče kri; brž skoči po lonec z vodo, ki je bil blizu nje, in mu rano izpira.

„Kje si pa dobil to? Izvestno si se kje maličil in spenjal, pa si padel in ná — zdaj imaš kazen. Glej, kako te je Bog kaznoval!“

„Oj mama, nisem se nè; saj nisem padel. Gospodarjev Matijček me je — s kamenom,“ tako je ihteč se hitel pripovedovati deček.

„Kaj sta pa imela? Si mu vže moral kaj nagajati, da te je. Zdaj se pa kremžiš bolj iz jeze, kakor zaradi bolečin.“

Mati je sicer vedela, da so Ažmanovi otroci sploh hudobni; vzlasti pa Matijček. Vedela je tudi, da njenega sinú ne pusté v miru, da mu nagajajo in ga

dražijo. Branila mu je tedaj vedno, naj se ne druží z njimi, naj se jih izogiblje, a vsakeršne dotike z njimi mu vendar ni mogla zabraniti. Gospodar je namreč sam večkrat zahteval, naj gre Andrejček z njegovimi otroci na pašo, da jim ondúkaj pomaga. „Takega lenuha ne trpim, da bi samó posedal kot mrtva klada in nič ne delal, samó jedel in materinega zastora bi se držal. Dovolj je vže velik; pri paši vže lahko pomaga in mora, če hoče, da mu dam hrane,“ takó se je hudoval Ažman, če mati ni bila takój pri volji pustiti sina z njegovimi otroci. Na paši je bil Andrejček res siromak. Vse je moral on storiti. Krave zavračati, drva vlačiti za ogenj, da so zakurili, in nazadnje še za vse sam trpeti, kadar koli se je kaj nerodnega pripetilo. Nekoč se je izgubila krava in tó še celó takrat, ko Andrejčka pri pastirjih ni bilo; doma pa sta ga oba njegova bratranca Matijček in Jakec tožila in se lagala, da je on tega kriv. Nič mu ni pomagalo; Ažman ga je brez usmiljenja s šibo nabíl in ga še zaprl v spodnjo klet, da bi bil ubogi deček strahú in gróze skoraj umrl. K sreči je Ru-dečka sama prišla domóv še tist večer in s tem osvobodila nedolžnega jetnika. Drugóč zopet se je pri ognji na paši prežgal Jakčev klobuk. Metal ga je čez plamen in padel mu je na ogenj; komaj ga je še rešil Andrejček, da mu ni popolnoma zgorel; še hudo se je opekел, ko je v ogenj segel pónj. V zahvalo pa je bil zopet le on kaznovan. Dečka sta se nalagala doma očetu; ta jima je verojel in še Petrovka jih je morala mnogo preslišati, češ, da takó varuje in uči sina, da ga bode vzredila v največjega potepuha in še več takega.

Mati je sina doma trdo prijela. Ta jej je povedal resnico; verojela mu je, ker je bila prepričana, da se jej ne laže; podučila ga je pa tudi, naj odpusti svojima tóvářišema in naj vedno prav lepo ravna z njima.

Andrejček je slúšal svojo dobro mater in nekaj časa so se še dosti dobro razumeli. Včasih sta mu kako zabavljico rekla in se po svoje ponorčevala z njim, a on jima po nauku svoje matere ni odgovarjal in takó je bil mir mej njimi. Ali danes so si zopet prišli prav zeló navskriž. Bilo jih je več skupaj na paši. Kakor po navadi, naredili so si ogenj. Pozabili pa so si od doma vzeti krompirja sè seboj, zatorej so silili Andrejčka, naj gre pod grič na bližnjo njivo ter naj krompirja nagrebe. Ta nikakor ni hotel tega storiti; branil se je, kar se je dalo.

„Moraš iti! mene moraš slúšati, jaz sem gospodarjev, a ti si berač,“ takó je kričal nad njim hudobni Matijček.

„Moraš! saj ti mi damo jesti — naš oče,“ upil je Jakec, in drugi pastirji so jima pritrjevali. Jokaje je stal mej njimi Andrejček, milo jih pogledoval in govoril:

„Krast pa vže ne grem! Greha ne bodem delal zaradi vas, da bi bil angeljček váruh hud na mene in da bi v peklo prišel.“ Solzé so ga oblile; več ni mogel povedati. — Dečki bi bili sami šli po krompir, ali koj pod njivo je nekdo drva sekal in tega so se bali. Učili so Andrejčka:

„Saj te ne bode nihče videl; pripogneš se, pa se splažiš v rázor in prav lahko jih nagrebeš polhen klobuk.“

To vse ni nič zdalo; Andrejček se je še vedno branil in je zatrjeval, da je mati njegova rekla, da je krasti greh in da greha noče delati. Pastirji, vzlasti pa Matijček, jeli so mu zdaj pretiti, da ga bodo, če jih ne slúša. In res so nekateri zgrabili za veje, s katerimi so živino zavračali in je vihteli proti Andrejčku.

Ves v solzah in v strahu je zbežal proti domu. S tem so dobili še le pravi pogum in tekli za njim, ter ga bili z rogovilastimi vejami. A Matijček je, ko so se drugi vže ustavili, pograbil še kamen in ga vrgel za njim, kričeč: „Svetnik, hinavec beraški!“

Ta dogodek je, kakor je znal in vedel, pripovedoval Andrejček svoji materi. Tudi njej so priigrale solzé v oči, in ko jej je na konci na ušesa zašepetal sinček s prosečim glasom: „Mati! pojdiva proč — po svetu; kaj ne, mati, da ne bodem šel nikdar več ž njimi past,“ mogla mu ni drugega odgovoriti, kakor to:

„Umiri se, dete moje; Bog bode vže skrbel zate in zame, le takó ga ljubi in se ga boj razžaliti, kakor si to danes pokazal.“ To rekši, pritisnila ga je k sebi in gorko poljubila: — „Ž njimi pa ne bodem šel več, kaj nè, da nè?“ še vedno mu je to rojilo po glavi; strahú je kar trepetal; vže sama misel na to, kar je skusil, pretresla ga je.

„Ne bodeš šel prav nikoli več; jaz bodem skrbela za to; naj rečejo, kar hočejo; pri meni bodeš in meni bodeš pomagal, kolikor bodeš znal in mogel.“ Zdaj pa idiva domóv, da ti rano obežem; le umiri se in ne jokaj, saj bode kmalu dobro.

Tolažeč in učeč je peljala mati svojega sina v bližnjo kočó.

II.

Po Ažmanovem dvorišči so tekali otroci. Skrivali so se. Bil je čas, da bi bili imeli vže gnati. Videlo se je, da se jim še ne ljubi. Dekla in hlapec sta vže opomnila Matijčka, a kaj se je ta zmenil za njune beséde. Surovo je odgovoril nazaj, če ga je kdo izmej poslov kaj okregal; čutil je, da je domač in da so posli podložni.

„Prav zavoljo teh razposajencev grem takój o Šentjanži proč; da bi me otroci strahovali, tega pa res ne trpim. Bo vže vedel oče, kaj si je vzredil — čez nekaj let,“ takó se je jezila dekla, ko je videla, da se njenim besedam nepridna svojät še celó roga in posmehuje.

„Očeta počakajva, Jakee, da bodo šli po Petrovčinega svetnika; sama vže ne ženeva, prav gotovo nè; oče mu jih bodo dali, da jih bode pomnil,“ takó je svetoval Matijček svojemu bratu.

„In če jim pové, kaj je bilo včeraj?“

„O, le pové naj jim brez skrbi, saj mu ne bodo verojeli; rečeva jim, da se laže, da le zavračat ni maral iti, pa da je domóv ušel in se na poti pobil.“

Oče Ažman v tem pripelje voz detelje domóv. Videč otroke, zagrozi se:

„Ura gre vže na pet in vidva še stojita; kar brž po živino!“

„Sama ne moreva pasti na kôtah, nama vsa žival uide,“ reče počasi Matijček.

„Kje pa imata Andrejastega; ta tudi ne sme lenobe pasti.“

„Noče priti; saj ga čakava, pa ga ní od nikoder.“

„Dobro, dobro, grem sam pónj,“ pravi oče in hitrih korakov stopa proti svoji koči. Ta dan Petrovka ni delala pri gospodarji. Ostala je doma pri bolnem sinu. Boléla ga je glava in pekla ga je; moral se je vže prejšnji dan vleči v postelj. Mati je sedela pri njem in mu pripovedovala o rajnem očetu.

„Ali so bili res naš oče brat Ažmanovega strijca, ki so takó hudi,“ popraševal je deček.

„Res, res, pa tvoj oče so bili tako dobri in prijazni; saj izvestno še pomniš, kako so te gugali na kolenih in ti pripovedovali o vojaki in vojskah.

V tem prihiti Ažman v sobo.

„Kje imaš zanikrneža? Ali mu vže spet daješ potuho; ahá v postelji — to pa to — le mehkuži ga le, da ne bode za nobeno rabo.“

Mirno mu je odgovorila mati:

„Svak moj si — brat mojega rajnega moža — Bog se ga usmili! in zato ti marsikaj prezrem, češ, da ne misliš tako hudo.“

„Kaj govoričiš? Ti, da meni prezreš?“

„Dà, še več; glej tu le mojega sina; prebito glavo ima in tvoji otroci so tega krivi; lahko bi te tožila drugje, pa molčim raje, ker si moj svak. To ti pa enkrat za vselej povem, da bi jaz svojemu otroku ne pustila kar takó brez vsega vzroka pretepati ali kamenjati kogá. Če je kriv, sama ga kaznujem; da bi se pa otroci mej seboj bili, tega ne trpim. In ker vidim, da je tvojim moj sin trn v peti, ne bodeš ga več videl pri njih, prav nikdar nè!

„Takó; prav lepa reč — le dajaj mu potuho le; zraven ti pa še povem, da se lože ogneš mojih otrok, se pa še odmakni za nekoliko od naše hiše. Za kočo imam dovolj gostačev, boljših kakor si ti in še koristnejših za hišo. Do sv. Lukeža — tedaj čez tri tedne — preskrbi si drugo stanovanje. Ali si razumela?“ Izgovorivši te besede, hlastno zaloputi vrata in v jezi otide.

Hudo so zadele te besede ubogo mater. „Tedaj na zimo naj si iščem drugega stanovanja — in kje? za božjo voljo, tù v bližini jih je povsod vže dosti. Zato sem tedaj delala po leti, da me po zimi proč zapodí. O ti moj Bog! pomagaj nama.“

Pokleknila je zraven sinove postelje in na glas molila nekaj očenašev; solzéč se odgovarjal jej je Andrejček. Nekako pomirjena je potem vstala, rekoč:

„Izvestno bode nama Bog pomagal; trdno zaupanje imam na njegovo pomoč.“

„Kaj nè, pa oče bodo tudi pri Bogu prosili za naju,“ pristavi dobrosrčno in zaupljivo Andrejček. „Bodo, se vé, da bodo, in drugje nama bodo izprosili boljši dom kakor je tukaj; če pa ne na zemlji, nama bodo pa v nebesih preskrbeli najlepšo in najboljšo domačijo. Oba sta se utéšila.

Sv. Lukeža dan je bilo vže precej mrzlo. Burja je pihala čez hribe, in bríla z vso silo; malo jih je bilo, ki so ta dan hodili iz dóma. Po griči za Ažmanovo hišo sta stopala vže precej zgodaj dva popotnika — mati in sin. Petrovka in Andrejček sta zapuščala svakovo kočo. Mati je imela na glavi jerbas, v njem pa obleko in druge potrebne stvari. Kozo in več drugega je prodalá. Namenjena sta bila v Bikovje — kakih devet ur oddaljeno vas, kder je imela mati neko teto — ubožno, kakor je bila sama. Pa sila je bila huda; drugače ni bilo mogoče; teta je bila jedina, na katero je še zaupala. Šla sta tedaj, in s težkim srcem sta zapuščala kraj, ki jima je bil takó priljubljen in drag dom. Vrh griča sta se ustavila in se ozrla nazaj; vsa raván se je razprostirala pred njima; dobro sta razločila kočo, katero sta zapustila za zmirom.

„Z Bogom! Bog jim odpusti, ki so naju pripravili ob dom,“ vzkliknila je mati. „Midva sva jim; kaj nè, Andrejček, tudi ti nisi nič hud na Matijčka al i na Jakca?“

„O nič; kakor ste mi rekli, molil sem vsak dan za njiju; in včeraj zvečer sem ju iskal, da bi jima dal srečo v slovó; pa sta ušla, ko sta me zagledala,“ dejal je Andrejček.

Izogibala sta se vélike ceste; po stezah se je hitreje prišlo in tudi ljudi nista srečavala, ki bi bili izvestno radovedni vsak posebej hoteli slišati, kakó in kaj. Andrejček ni omagoval; držéč se matere za krilo, krepko je stopal poleg nje.

O póludne sta v hosti kosila. Mati je kupila vže prej kos sira in s kruhom sta ga jedla za obed.

„Andrejček, vidiš: ves svet je zdaj najino ognjišče. Poglej, koliko se jih redí pri tem splošnem ognjiščí; kolikim se tù kuha kosilo. Črviči, hróstkí, metulji, ptički, vsak dobi svoj kos — nobeden ne gre prazen od mize. Za vse je pogrnená, za vse pripravljena. Bog sam jim kuha in urejuje. Izvestno tudi naju ne bode pozabil. Kjer je za vse druge, tam bode tudi za naju,“ takó je govorila vdána v božjo voljo plemenita mati. Andrejček je nekaj časa molčal in gledal préd-se, potem pa pravi:

„Pa črvički in taki mali ptički so tù zunaj domá; lahko vse vedó, kje se kaj dobi.“ — „Pravo govoriš; tudi za človeka je najbolje, dokler še more biti pri domačem ognjiščí. Domá je zmirom najlepše, najljubše; na ptujem se vsakemu le toži. Pa saj midva nisva še iz doma. Le poglej; ravno tisti hribje snežniki se vidijo od tukaj, kakor sva je videla od svoje kočé; ljudje ravno tako še govoré, kakor midva; ravno tako mislijo in Boga časté, kakor midva. Saj sva še vedno domá. In če bi vse drugo se izpremenilo, saj je v nebesih nad nama še ravno tisti Bog, kakor nekda; najin dobri Oče, ki izvestno ne bode pozabil svojih otrok.“

Takó sta se razgovarjala še precej časa. Okrepčána sta potem vstala in šla dalje. Vedno počasneje sta hodila in še-le proti večeru se bližala Bikovju. Teta ni imela svoje hiše. Služila je od svojih mladih nog pri jednem gospodarji in na stara leta jo je pridržal mladi logar z vso silo pri sebi, da-si bi bila rada šla kam drugam bližje k cerkvi gostovat. Dal jej je sobico pod streho in hrano, če je hotela. Delati ni imela drugega, kakor to, da je malo popazila na gospodinjstvo, če je vse v redu, in malo pogledala za otrôka, Janezka in Barbko. Ta dva sta jo ljubila, skoraj bolj kakor mater. Vedno sta bila pri njej.

Logarjeva hiša je bila precej na samem ob robu gozda, katerega je imel mladi gospodar v svojem nadzorstvu. Petrovka je vedela za njo; bila je vže pred več leti jedenkrat tù pri teti. Bog vé, kako bode — takó je premišljevala — kakó me bode teta vzprejela, ali mi bode mogla dati zavetišča, ali bode hotela?

„Andrejček, zdaj-le še po tihem izmoli jeden očenaš, da bi se vse prav izšlo in po sreči,“ pravi na glas, ko se zavijeta po vrtu proti hiši. Psi, čuteč, da prihaja nekdo, zalajajo na vso moč; deček se kar ves strese; tudi materi se zdi, da je to slabo znamenje. Po stezi prihaja mlad, krepák mož s puško na rami.

„Kam pa, kam takó pozno? Pri nas ne prenočujemo radi. V vas pojta raje, v vas,“ takó ju ogovori; sumljiva se mu zdita. Andrejček se plašno skrrije pri teh besedah za materino krilo; boji se moža s puško. „Ne zamerite nama, da sva tako pozna; prosiva le, da nama poveste, če so še pri vas teta Jera,“ skoraj boječe odgovori Petrovka; zdelo se jej je, da je tudi zadnje upanje splavalo vže po vodi.

„A, teto Jero hočete? Ste morda sorodniki? Če je takó: Bog vaju vzprejmi! Ne zamerita moje osornosti; pri nas mora tako biti; smo na samoti,“ prime ju prijazno za roke in pelje v hišo.

Takój v veži jima pride nasproti stara, priljudna ženica vodéč malo deklico ob roki. Ozré se na prišleča; spozna ju:

„O Bog te vzprejmi, Anica! Prav, prav da me obiščeš; kaj nè, to je pa sinček tvoj. Kako mu je vže imé?“

„Andrejček sem, teta,“ odgovoril je pogumno deček.

„Tedaj Andrejček; le idimo v hišo, da bodeta kaj vžila in si odpočijeta, potem se pa zgovorimo. Prav do srca sem vesela, da prideš; vsi moji, mislila sem si, pozabili so name, no prav, da sem se motila.“

Stara žena ni vedela, kaj bi bila storila od veselja. Saj se vsak veseli, če od domačega kraja koga na ptujem vidi, še bolj pa, če sorodnika. — Logar je takój prinesel kruha in vina; žena njegova pa je prišla vprašat, kaj želita gosta za večerjo. Naša dva znanca sta bila sevéda tudi vesela; čutila sta se domača in pozabljen je bil hipoma ves trud prešlega časa. Razgovarjali so se še splošne stvari o potu in se seznanjali drug za drugim, ko sta Andrejček in Barbka vže kot največja prijatelja kramljala med seboj.

„Poglejte ju no, kako se razumeta! — Barbka, ta deček bo pa zdaj pri nas ostal,“ oglasi se logarica.

„O saj ga ne pustim proč,“ pravi dekletce in poboža z ročico radostnega Andrejčka.

Tù priteče še Janezek, in zdaj mej otroci ni bilo veselja ne kraja ne konca. Takój so se sprijaznili in Andrejček je zabéč dolzega pota vže šel za njima, kamor sta ga vlekla, kazat mu vsak svoje igrače v zgornjici. Logarica je šla za njimi, da jim je posvetila:

„Sam Bog vé, odkod imata naša dva najedenkrat toliko poguma. Sicer ju ne spravi nihče zvečer v zgornjico. Danes pa kar na vse pozabita.“

V tem je Petrovka jela pripovedovati, kaj jo je pripeljalo semkaj. Blaga teta si je često obrisala solze in rekla vmes:

„Bóre Anica! koliko si skusila.“

Ni še vedela, da jej je mož umrl in še na tako žalosten način. Ni čuda; na kmetih si ljudje ne pisarijo radi in v tako velikej oddaljenosti se tudi vse ne more izvedeti. Vsa ganena je rekla:

„Tedaj vdova, vže dve leti! O le utolaži se; Bog te izvestno ne bode zapustil. In jaz tudi ne; kar je v mojej moči, pomagala ti bodem; saj sva bila taka prijatelja s tvojim rajnim očetom — mojim bratom. Morda koj pri meni lahko ostaneš.“

Vesela je poprijela Petrovka teto za roko in se hvaležno ozrla na njo.

(Konec prihodnjich.)

